

Eugen SIMION

Teatrul lui Blaga

(III)

Abstract

Cruciada copiilor se prezintă, la o nouă lectură, o piesă solidă, originală, realizată estetic, punând în scenă o dezbateră religioasă și morală. Călugărul Theodul, misionar catolic în spațiul medieval românesc, ar fi putut deveni un personaj memorabil în această piesă, cu extraordinara lui capacitate dialectică și forța de a provoca mișcările mulțimii. Arca lui Noe, fără a fi o capodoperă de dialectică faustiană și fără a putea fi comparată cu tragedia greacă, intră, notabil, în seria dramelor de natură magică, imaginate de un mare poet obsedat să dovedească în tot ceea ce scrie că miturile nu mor și că ele pot fi oricând resuscitate într-o realitate profană. O fabulă, așa dar, mitic-creștină în circumstanțe țărănești moderne.

Cuvinte-cheie: Lucian Blaga, dramele magice și mitice, Cruciada copiilor, Arca lui Noe, piese teatrale interbelice

“Cruciada copiilor” (The children’s crusade) is appearing, to a new reading, as a strong, original and accomplished from aesthetical point of view. raising on stage a religious and moral debate. The priest Theodul, a catholic missionary in a Romanian mediaeval space, should become a memorable character in this play, with his outstanding dialectic capacity and his power to provoke the movements of the crowd. “Arca lui Noe” (The Noe’s Ark), without to be a faustian masterpiece of dialectic and without to be comparable to a Greek tragedy, is pertaining in a remarkable manner to magical dramas, imagined by a great poet, obsessed to prove in everything he is writing that the myths is not dying and that it can be, anytime, resuscited in a profane reality. So, this second play is a fable, but mytical and christian in modern peasant circumstances.

Key-words: Lucian Blaga, magica land mythical dramas, The children’s crusade, The Noe’s Ark, inter-war plays

Alunița COFAN

Nepotul lui Pastenague, Tsepeneag

Abstract

Apariția în volum a câtorva din scrierile publicistice ale lui Dumitru Țepeneag constituie materia prezentării din recenzie ce urmează. Între marea Istorie a exilului, presărată de renunțări și vitregii, și mica istorie personală, se profilează destinul unui scriitor de excepție, care, după trei romane scrise în franceză, a revenit la limba română, limba creației și a ființei sale literare. Vivacitatea spiritului, polemica, umorul, ironia și calambururile formează un stil învăluitor, care captivează și ține treaz cititorul față de judecățile emise. Oniristul Țepeneag se dezvăluie și face dezvăluiri interesante despre viața literară românească de dinainte și de după 89.

Cuvinte-cheie: Dumitru Țepeneag, Capitalism de cumetrie, exilul literar și globalizarea, critica literară, scriitorii "listei lui Manolescu"

The following review is a presentation of the Dumitru Țepeneag's book which contains some of his short writings, published in the literary Romanian magazines and newspapers. Between the great history of the exile, sprinkled with pains and troubles, and the little personal history, we have in front of our eyes the destiny of an exceptional writer, who, after three novels written in French, returned to his mother tongue, Romanian language. The vivacity of his mind, the polemic, the humour, the irony and the calembours sets up an embracing style, which keeps awake the interest of the reader given his judgements. Țepeneag, a writer pertaining to Romanian onirism, is revealing himself in these pages and makes interesting revelations about the Romanian literary life before and after 89.

Key-words: Dumitru Țepeneag, literary exile and the globalization, literary critique, "the Manolescu's list", Capitalism by cliques

Irina GEORGESCU

Sub lupa biografiei

Abstract

Volumul Apropieri de Ion Vianu prezintă un puzzle de referințe culturale, înfățișând exercițiul continuu de „a căuta proximități acolo unde nu există decât depărtări”. Regăsim scurte meditații despre bătrânețe, iluzii, dezamăgiri, regrete, despre binomul Est-Vest și despre neputința de a citi toate cărțile lumii, de a cunoaște deplin ceea ce ni se dă mereu prin procură. „Eseurile în libertate” conțin doze mici din tribulațiile unui spirit critic extrem de ascuțit. Abia în „Portrete interioare” se dă o bătălie între gânduri, atitudini, prejudecăți și amintiri despre ființe remarcabile.

Cuvinte-cheie: Ion Vianu, Samuel Beckett, Cella Delavrancea, E.M. Cioran, Lena Constante, Lars von Trier, Cornelia Pillat, Sanda Stolojan, Soljenițin

Ion Vianu's volume of essays entitled "Approaches" presents a puzzle of cultural references, showing the "continuous exercise to search proximities where there are only differences and distances". We find short meditations about old age, illusions, disappointments, regrets, the dichotomy East-West and about the impossibility to read all the books in the world, to know absolutely what we receive by procure. "The Essays in Liberty" contain small dozes from the tribulations of an extremely sharp critical spirit. Only in "Inner Portraits" there is a battle between thoughts, attitudes, prejudices and memories about remarkable beings.

Key-words: Ion Vianu, Samuel Beckett, Cella Delavrancea, E.M. Cioran, Lena Constante, Lars von Trier, Cornelia Pillat, Sanda Stolojan, Soljenițin

Sofia Speranța MILANCOVICI

Benjamin Fondane notebooks

**– Baudelaire and the abyss
experience. Rereadings**

Abstract

Ultimul număr al elitistei reviste Caietele Benjamin Fondane a apărut ca urmare a întâlnirii științifice anuale a Societății de Studii Benjamin Fondane, care reunește cercetători științifici din toată lumea, al căror patron spiritual este scriitorul, filosoful, realizatorul cinematografic și eseistul evreu, de origine română Benjamin Wechsler – Fundoianu – Fondane. Numărul 15 al revistei este dedicat amintirii unuia dintre fondatorii revistei și colocviilor anuale, Leon Volovici, care are și el origini românești.

Cuvinte-cheie: revistă elitistă, întâlnire anuală, cercetători științifici, evreu, origine română

The last issue of the elitist magazine Benjamin Fondane Notebooks has appeared as a consequence of the annual scientific gathering of the Society of Studies Benjamin Fondane, who gathers scientific researchers from all the World, which are considering the jew writer, philosopher, movie maker and essayist of romanian origins Benjamin Wechsler-Fundoianu-Fondane as their spiritual guide. The 15 issue of the magazine is dedicated to the memory of one of the founders of the magazine and of the annual gatherings, Leon Volovici, who has also romanian origins.

Key-words: elitist Magazine, annual gathering, scientific researchers, Jew, Romanian origin

Ion CĂLUGĂRU

Jurnal (V)

Abstract

Cele 46 de caiete-jurnal împreună cu toate volumele antume ale lui Ion Călugăru i-au fost date doamnei Cornelia Ștefănescu de graficiana Titina Căpitănescu-Călugăru, soția scriitorului, cu puțin timp înainte de a se stinge. Le însoțea cu rugămintea de a găsi o cale de a fi publicate, evitându-se astfel uitarea numelui soțului său. Cu seriozitatea binecunoscută a întocmirii unei ediții critice, doamna Cornelia Ștefănescu a început publicarea operei lui Ion Călugăru cu volumul de povestiri "Caii lui Cibicioc". Dar, ulterior, vremurile au împiedicat-o pe doamna Cornelia Ștefănescu să-și ducă la capăt proiectele, editorii nemaifiind interesați de cărțile necomerciale.

Despre Ion Călugăru s-a scris puțin în ultima perioadă. Publicul tânăr este la curent cu un singur titlu din opera acestuia – "Copilăria unui netrebnic". Celelalte cărți sunt aproape uitate, însă este posibil ca jurnalul dăruit mie cu multă încredere și generozitate de doamna Cornelia Ștefănescu, în scopul de a-l publica, ar putea capta atenția celor interesați să reconstituie o perioadă de aproape trei decenii (1928-1956).

Ion Călugăru ținuse jurnal încă din 1928. O parte din caietele originale s-au pierdut, altele se află la Arhivele Naționale. Caietul pe care îl prezentăm aici, începe pe 31 mai 1949. De abia la 1 septembrie 1943 Călugăru s-a hotărât să țină un jurnal zilnic și, de aceea, a revenit asupra notațiilor făcute anterior cu scopul de a realiza un jurnal complet, probabil cu intenția de a-l publica, de a-și pune ordine în idei, în gânduri.

Primele notații asupra cărora intervine sunt din 1936. Relațiile scriitorului cu cei din jur par influențate de schimbările din viața politică, dar și de boala care evoluează treptat și care-l va determina să se izoleze sau să intre în conflict cu diverse persoane. În jurnal sunt notate impresii cu privire la viața cotidiană de familie, la încercările de a-și găsi locul în diferite redacții sau de a se impune pe piața editorială, la diferite compromisuri pe care trebuie să le facă din dorința de a se afla pe una din baricade fără să mai simtă că societatea își pierde cursul normalității. Nu lipsesc din jurnal proiectele literare. În 1937 își propunea un program care i-ar fi putut asigura o prezență constantă în viața literară, însă Ion Călugăru este marcat de frustrări. Unele dintre acestea au apărut în primii ani de viață: era mezinul familiei și nu a fost luat în serios nici mai târziu când s-a simțit marginalizat. Poate acesta ar fi unul dintre motivele care l-au determinat să se orienteze spre ideologia de stânga, care pătrunde în preocupările literare ale scriitorului, astfel încât ajunge să facă documentări ample la Hunedoara pentru a scrie "Oțel și pâine".

Jurnalul lui Ion Călugăru poate fi o surpriză pentru cititorul pasionat de acest tip de lectură, care are posibilitatea de a descoperi schimbările care au loc de-a lungul timpului și modul în care ele influențează destinul uman. [Gabriela Gîrmacea*]

Cuvinte-cheie: Ion Călugăru, jurnal, creație, biografie, literatură

The 46 notebooks that served as his diary, with all the books which appeared during Ion Calugaru's life, were given to Mrs. Cornelia Stefanescu from Titina Capitanescu-Calugaru, a talented graphic artist and also the writer's wife, shortly before her death. She asked for the documents to be published so that her

husband's name won't be forgotten. Determined to publish his complete works, Cornelia Stefanescu began publishing Ion Calugaru's work with "Caii lui Cibicioc", a volume of novellas. However the times in which she lived hindered her from reaching her goals. The publishers were no longer interested in authors like Mihail Sebastian and Ion Calugaru. Little had been written about the latter author and the younger audience can only remember one of his works, "Copilaria unui netrebnic." The other books are forgotten, but the diary which has been given to me with so much generosity will be interesting to those who are trying to reconstitute the period between 1928-1956.

The first notebook begins on the 31st of May 1949. Ion Calugaru had kept a diary since 1928. Some of the original notebooks are lost, others are at the National Archives. From the 1st of September 1943 he decides to write in his diary daily and edited some of his previous entries in order to have a complete diary, most likely with the intention of publishing it and of organizing his thoughts. The first entries he edits are from 1936. His relationships are influenced by various changes in the political life of the time, but also from an illness which slowly develops, determining him to go into conflict with various persons and isolate himself. In the diary there are also various thoughts on his daily life, his attempts to seek employment at various newspapers and to impose himself in the editorial world, as well as various compromises he has to make in order to gain a better position in society.

His literary projects are also mentioned in the diary. In 1937 he had set out a new program which would have ensured his presence in the literary life of the time, but Ion Calugaru is haunted by various frustrations. Some of these appeared in the first years of his life: he was the youngest of the family and he had never been taken seriously back then, as well as when he was older, which made him feel like an outcast. Perhaps this is one of the reasons which determined him to preoccupy himself with various political parties, which affected his literary works; he did ample research in Hunedoara in order to write "Otel si paine."

Ion Calugaru's diary can be a real surprise to those who are interested in this type of literature which has the possibility to uncover the changes that took place in time and the manner in which they can influence a person's life.

Key-words: Ion Călugăru, diary, creating, biography, literature

Caius Traian DRAGOMIR

Naționalism și antiimperialism

Abstract

Imperialismul este un produs cel al voinței de utilizare a unui extrem naționalism ca mijloc de dominație și război, sub falsul pretext al substituirii naționalismului prin globalizare. Reacția la imperialismul statelor mari este dezvoltarea naționalismului în statele medii și mici. Cercul vicios astfel generat conduce la degenerescența condiției umane. Alternativa este respectul pentru universalitatea și implicit, unitatea naturii și substanței umane.

Cuvinte-cheie: imperialism, naționalism, doctrine politice, ideologii, viitor uman

The imperialism is the result of the intention to use an extreme nationalism, as a way to the domination and war, under a false pretext of the substitution of nationalism through globalization. As a reaction to the imperialism of the great states we assist to the blow up of the nationalist ideologies in the small and average states. The vicious circle produced in this way leads to the degeneration of the human condition. The alternative is the respect accorded to the unitary character and substance of the human kind.

Key-words: imperialism, nationalism, political theories, ideologies, human future

Lucian CHIȘU

Ion Băieșu

– profil de romancier

Abstract

*Acest studiu consemnează împlinirea a două decenii de la dispariția prematură a prozatorului și dramaturgului Ion Băieșu (1933-1992), reprezentant al generației 60 din literatura noastră. Autorul prezintă succint cariera literară a regretatului scriitor, insistând asupra importanței romanului *Balanța* (1985), care a fost un succes editorial și a marcat un moment important al luptei scriitorilor cu cenzura comunistă, disimulată prin mijloace artistice noi și penetrante.*

Cuvinte-cheie: biografie, literatură, comunism, cenzură, libertate

*This study is commemorating two decades from the premature death of the writer and playwright Ion Băieșu (1933-1992), who represents the 60-th generation of writers from Romanian literature. The author is presenting briefly the career of regrettable writer, emphasizing on the novel *Balanță*" (The Balance, 1985), which was a great editorial succes and underlined an important moment in the faith of the writers with communist censure, dissembled under new and sharpening artistical means*

Key-words: Biography, literature, communist society, political censure, liberty

Ilie ZANFIR

Contextul postdecembrist și efectele sale culturale

Abstract

Obiectul acestui polemic articol îl constituie problema demolărilor valorilor naționale, într-o furibundă campanie de presă ("România literară", "Dilema", "22"), începută în perioada postdecembristă cu atacarea reputației lui Mihai Eminescu, "omul deplin al culturii române". După el, urmează, din partea detractorilor, și alte poziții de vârf sau de primă mână din literatura, critica și cultura română, precum Nichita Stănescu, Marin Preda, Nicolae Breban, Dumitru Țepeneag, Eugen Simion, indiferent că aceștia au trăit sub regimul comunist sau au luat calea exilului.

Cuvinte-cheie: demolarea valorilor naționale, critica literară, cultura română, literatura română, detractori
The subject of this polemic article is the question of national values demolition, during a strong and furious press campaign ("Literary Romania", "Dilema", "22"), which began in post-december revolution period with the attack against Mihai Eminescu reputation, "the fulfill man of Romanian culture". After him, there are following many attacks from the detractors against other important values of Romanian literature, critique and culture, as well as Nichita Stănescu, Marin Preda, Nicolae Breban, Dumitru Țepeneag, Eugen Simion, Valeriu Cristea, although they were living under communiste regime or they kept the way of exile.

Key-words: The demolition of national values, literary critique, Romanian culture, Romanian literature, detractors

Florin TOMA

Strategiile de rezistență

Abstract

Spre sfârșitul anului 1947, România este puternic implicată în procesul de "comunizare". Apoi, libertatea presei este eliminată, cinematografele devin instrumente de propagandă, iar teatrele joacă piese sovietice. Fenomenul de rezistență este unul izolat, deseori sortit eșecului, iar critica împotriva regimului atrage după ea arestarea sau izolarea. Cu toate acestea, artiștii și scriitorii manifestă, încă, forme de insubordonare. Cea mai îngrijorătoare formă de rezistență este, pentru conducerea partidului, atitudinea duplicitară a directorilor de teatre. Deși aceștia sunt funcționari supuși controlului politic, în realitate aceștia devin combativi, mai ales în problema repertoriului.

Cuvinte-cheie: România, libertatea presei, cinematografe, teatre, critica, rezistență.

At the end of the year 1947, Romania is heavy engaged in the process of „comunisation” . After that, the freedom of the press is eliminated, the cinemas became tools of propaganda, and the theatres are playing only soviet plays. The resistance phenomenon is an isolated one, often doomed, and the critics against the regime attracts imprisonment or isolation. But even in that situation, the artists and the writers still show forms of insubordination. The most annoying form of resistance is, for the party chiefs, the guileful attitude of the theatre managers. Even that they are employees under the political control, in reality they became combative, especialy in the problem of the repertory.

Key-words: Romania, press freedom, cinemas, theatres, critics, resistance

Maria CERNAT

Comercializarea cercetării academice și parveniții ei

Abstract

Acest articol cercetează felul în care cercetarea academică s-a transformat într-o afacere controversată în învățământul superior românesc. După o cercetare amănunțită a felului în care criteriile de promovare s-au schimbat în ultimii ani, credem că actualele criterii nu sunt relevante și suficient de puternice, având în vedere scopul lor. Există multe feluri prin care le folosesc anumiți universitari români pentru a ocoli regulile de cercetare. Există unele așa zise publicații "academice" care folosesc banii pentru a mima cercetarea științifică și acest lucru merită cu prisosință să se scrie despre el.

Cuvinte-cheie: academic research, bussines, criteria, scientific research

This article investigates the way academic research is turned into a controversial business in Romanian higher education system. After a close investigation of the way promotion criteria changed the over the past years, we suggest that event today's criteria are not relevant and strong enough given their purpose. There are several ways certain Romanian academics use to bypass academic research regulations. There are so-called "academic" publications that use only money to mimic scientific research and this fact is certainly worth writing about.

Key-words: cercetare academică, afacere, criterii, cercetare științifică

Narcis ZĂRNESCU

Lecturi virtuale: Grigore Alexandrescu

Abstract

Eseul dezvoltă câteva ipoteze ca, de exemplu, în ce măsură cuvinte sau fraze ca «gânduri sfânte», «cugetările regine», «palida înțelepciune», «drum de roze semănat», «sufletul vostru: un înger», etc. mai sunt încă reprezentative pentru mentalul contemporan, dacă au dobândit conotații noi sau dacă aceste sintagme mai transmit un mesaj coerent sau deschid doar un vid semantic. Concepte și grile de evaluare, propuse de-a lungul timpului de Popper și Stiegler, Heidegger, Roman Jakobson, Foucault sau Walter Benjamin sunt puse în funcțiune pentru a extrage esența modernismului „grigorian”, axat în special pe mecanismele ironiei poetice.

Cuvinte-cheie: falsifiability, literaturnost, vacuum semantic, mecanismele ironiei poetice

This essay is developing some hypotheses, f.e., if to what extent words or phrases as "gracious thoughts", "meditations-queens", "pale wisdom", "road planting roses", "your soul: an angel" etc.. are yet representative of contemporary mentalities, if have acquired new connotations or if these syntagmata convey a coherent message or may open just a semantic vacuum. Concepts and evaluation grids of Popper and Stiegler, Heidegger, Roman Jakobson, Foucault and Walter Benjamin will try to extract the essence of Alexandrian modernism, specifically focused on mechanisms of poetic irony.

Key words: falsifiability, literaturnost, semantic vacuum, mechanisms of poetic irony